

Abonamentul

Pentru monarhia:

Pe an 6 d. 1/2, an
3 d. 1/2, an 1 d. 30 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., 1/2,
an 9 frcs., 1/2, an
1 frcs. 30 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericească-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul VI.

Blaș 10 Octobrie 1896.

Numărul 41.

În préjma alegerilor.

Ne găsim din nou în préjma alegerilor dietale.

În momentul acesta critic, în care compatrioții noștri magiari se frământă ziua și noaptea, ca să influențeze fiesce care după puțină sa rezultatul alegerilor, în momentul acesta critic poporul român din Ardeal și Ungaria e vrednic de a fi pismuit: el poate să doarmă liniștit; el a pus pe câți va omeni, să gândescă și să se frământă în locul lui, și așa gândurile referitoare la rezultatul alegerilor n'au să-i causeze nici cea mai mică durere de cap.

N'avem deci dreptate, când zicem, că poporul nostru e vrednic de pismuit?

Și conducătorii noștri politici își împlinesc de minune datorința, ce au luat-o asupra-și. Ei și-o împlinesc așa de minunat, cât privitorul obiectiv și nepreocupat trebuie să dea totă dreptatea cuvintului, ce l-a rostit de unăzi un oficial de stat, care e pus a nume, să privegheze asupra mișcărilor, ce s'ar încumeta, să le facă naționalitățile de la noi: el a zis, că Românii din Ardeal și Ungaria încă multă vreme nu vor fi a se înșira între factorii politici.

Conducătorii noștri politici decretaseră pe sama noastră pasivitatea pentru alegerile dietale. Pasivitatea e o armă politică puternică, dacă o scii folosi.

Și conducătorii noștri politici o scii folosi în mod admirabil: au decretat pe sama noastră înainte de asta

cu mulți ani pasivitatea, și în decursul acestui sir lung de ani n'au făcut nici un singur paș serios spre a și organiza pasivitatea acésta.

Ei tot de una găsesc câte ceva, ce-i preocupă așa de tare, cât n'ajung de loc, să se mai apuce și de organizarea acésta. Așa se întâmplă și acum. Țara întregă ferbe de agitare, și — baba se peptenă: conducătorii noștri politici se certy între olaltă, — „wer am meisten Weisheit hätte“, și „keiner siegt, keiner weicht“. Sit vernia verbo: cuvintele acestea le-am citat din o poesie nemțescă foarte cunoscută până și băeților.

Nu vom să continuăm a aplica vătavilor noștri politici cuprinsul acelei poesioare. E înse admirabilă inversunarea, cu care se certy ei acum în préjma alegerilor dietale între olaltă, pentru ca să potă afla în sfârșit, care din ei și-a câștigat mai multe merite întru a crea poporului lor situația aceea vrednică de a fi pismuită. Și corifeii acéștia politici pe lângă toate acestea mai au încă și naivitatea de a nutri credința, că ei lucră pentru salvarea intereselor noastre naționale, când se trag împrumutat prin noroiu cu fel de fel de desveliri.

Scim așa dar, care ne este situația în préjma alegerilor dietale. Și de astă dată vom fi pasivi ca și mai înainte. Va să zică inteligența noastră va purcede ca și până acum, adevă va lucra de capul său: va merge ori nu

va merge la urnă, după cum îi vor dicta interesele proprii. Érá poporul, poporul va lucra asemenea, pe cum a lucrat până acuma: va merge la urnă ori nu va merge, după cum îi va porunci protopretorul în interesul partidului de la putere.

Și corifeii noștri, conducătorii noștri politici după toate acestea vor pută zice: „Lieb Vaterland, magst ruhig sein!“

Cine va avé deci naivitatea de a susține, că poporul nostru acum în préjma alegerilor nu poate să doarmă liniștit și că nu e vrednic de a fi pismuit?

Căci bine să fim înțeleși, noué ni-se decretéză, să intrăm în luptă numai atunci, când vom avé înaintea noastră acel câmp de luptă, care e zugrăvit așa de frumos în programul nostru național. Dar dacă ore cine avénd înaintea ochilor starea faptică a lucrurilor și situația noastră politică reală s'ar încumeta a face ori a intenționa ori a propune cu intenția cea mai curată vre un paș, care ar pută să contribue la aceea, ca acel câmp de luptă închipuit să se facă real, atunci corifeii noștri politici și organele lor în dată rostesc osindă asupra lui și-l declară de vinđători.

Asta e așa dar situația, în care ne aflăm noi Românii din Ardeal și Ungaria acum în préjma alegerilor dietale.

Érá prospectele, ce ni-se imbie la

Feuilleton.

„Enciclopedia română.“

„Frica de necunoscut“ este de multe ori cel mai puternic motiv, care face, să întârzie ori chiar să se zădărnicescă multe lucruri bune și folositoare. E în firea omului, să se arete cu neîncredere față cu multe lucruri străine, cu cari e nededit; să privească numai și să stea în cuviincioasă depărtare de întreprinderi, de cari a auzit de abia povestindu-se. Și dacă „frica“ acésta stăpânește inimile omenilor vreme îndelungată, are nisce urmări nespuse de stricaciose pentru aceia, cari se lasă a fi stăpâniți de ea.

Căți dintre noi n'au suris, să zicem, cu simțitate numai, chiar și la idea unei „Enciclopedii românești“! La căți nu li-s'a împănat întreprinderea acésta o curată mănăstorie de bani zădarnică, să nu zicem o nebulie!

De când cu avântul cel mare, ce l-a luat literatura românească dincolo de munți, multora dintre noi li-s'a părut, că nimic, dar absolut nimic bun nu se potă face aci. Totul e de a se aștepta de la cumînția fraților de dincolo, cari au libertatea acțiunii.

Nu voiă, să neg, că lucrul acesta n'ar fi așa. E așa, nu-i vorba, dar numai până la un punct. Dacă poesia de pildă nu potă să se desvolyte aci așa chiar, după cum ar trebui, pentru că-i lipsesce elementul principal, o limbă curată și frumoasă, nu urmază, că nu se potă face alt ceva.

Din pricina acésta totă lumea românească aprópe a suris atunci, când „Dreptatea“ își închiase căți va articli cu frasa, adevărată de sigur: „Lista cea mai autentică a Românilor adevărați se va păstra în analele editurii „Enciclopediei Române“!“

Aprob frasa acésta și sint sigur, că toți Românii de bine se vor alătura lângă mine.

Să ne dăm bine samă de realitate și apoi să judecăm așa, după cum se cade, fără de a privi în fața omului.

„Asociațiunea“ noastră de la înființarea sa n'a lăsat nici o dată din titlul „literatura română“ ca scop principal. Dar ce s'a făcut pentru ajungerea acéștii scop? Cutez, să răspund, că puțin!

De abia în timpul din urmă s'au edat vre-o câte va cărți: „Famiile nobile românești“, „Higiiena copilului“ și „Povești“. Atăta tot, și nimic alt ceva.

„Ei bine! dar publicațiile acestea să fie totul, ce se potă aștepta de la o asociațiune literară și culturală? Să nu fie în mulțimea membrilor ei nici un om, care să aibă o idee mai ducătoare la scop? Să nu se potă produce nimic mai bun și de un interes mai comun?“

Faptul, că comitetul central al Asociațiunii a primit idea salutară de a lua sub patronajul său publicația numită „Enciclopedia română“, și că o mulțime de omeni s'au aflat, cari și-au promis concursul lor literar la publicația acésta, e o vină dovadă despre aceea, că se face totuși ceva. Și se face un așa lucru, care a bună samă nu potă de cât să înveselască pe fie care din noi.

Enciclopediile preste tot ne subministréză tot aceea, de ce noi avem lipsă; și sint o comoră de învățături, lesne de însușit. O frasă, o vorbă, o nomenclatură tehnică, un personaj renumit, îl aflăm cu ușurință în ele. Nu toți omenii pot să-și însușescă toate cunoștințele și să scie toate. Enciclopediile vin în ajutorul nostru și suplinesc acéștii neajuns.

Națiunile culte, Francezii și Germanii, au știut de mult prețui însemnătatea lor. Și de aceea și vedem nu fără de invidie, — căci nu ne-ar strica puțin șovinism național,

un viitoriu mai bun? Prospecte de acestea nu ni-se imbie în formă hotărâtă, ci ele ni-se propun neîncetat îmbrăcate în vorbele proverbiului: „Apa trece, petrele rămân!“ Vătavii noștri par a nu ști nimica despre proverbiul latinesc: „Rusticus exspectat, dum defluat amnis.“ Așa e, apa trece, și unele din petrele mai și rămân; numai cât apa acesta e apă de povoiu, ér în urma ei și petrele acelea, cari mai rămân, rămân înglodate. Acestea sînt deci prospectele, cari ni-le oferesce modul acela, în care ne luptăm noi pentru apărarea intereselor noastre naționale.

Vor zice pôte, că noi pare că toate lucrurile le vedem mai negre, de cum sînt ele în realitate. Fie și așa! Noi am fi aceia, cari s'ar bucura mai mult, dacă acesta s'ar adevăra.

Specimen de toleranță. — În un raport al „Tribunei“ despre adunarea generală ordinară a comitetului municipal din comitatul Sibului cetim următoarele:

„A urmat la punct 67 éráși o chestiune școlară. Este mult tractata chestiune a școlii române greco-catolice din Gurariului. Se știe adecă, cum școla acesta a fost scóasă de autoritățile comunale din edificiul comunei și a fost ast fel silită, să-și închirieze un alt local. Comunitatea bisericescă a cerut de la comuna politică, să-i plătescă chiria școlii. I-s'a acordat din partea comunei politice 20 fl., cu care firesce nu s'a îndestulit și a dat recurs.

„Comisiunea permanentă a comitatului propune, ca comuna politică să fie silită a plăti chiria de 60 fl. pe an, — ér nu 20 fl., cum a conclud comuna, — și apoi ea se pôte regresa față cu funcționarii comunali, cari au

duș în deplinire un conclud comunal neaprobat, avénd voe a-i trage și la răspundere.

„Contra acestei propuneri se ridică părintele Manta, paroch gr.-or. în Gurariului, și zice, că să se apróbe neschimbat concludul comunei politice. — Părintele Val. Florian, paroch gr.-cat., cerénd cuvîntul constatá din însă-și vorbirea părintelui Manta, că comuna politică a procedat volnic și ilegal, când a scos în stradă școla gr.-catolică în anul scol. 1895/6, și că era datóre să-i facă edificiu școlar, ér nefăcéndu-l să-i plătescă chiria.

„Primesce propunerea comisiunii și rógă a se trece la ordinea zilei.

„Punéndu-se la vot propunerea comisiunii, este primită de toți membrii, a fără de părintele Manta, — care părăsesce sala.“

„Românii la alegeri.“ Cu inscripția acesta „Budapesti Hirlap“ din 7 a c. comentéază în fruntea foii un raport, ce l-a primit. Inregistrăm și noi aci cupriusul acestui raport:

„Românii la alegerile din ást an așa se vede, că totuși abandonéază poziția lor pasivă de până acum și leaș parte în candidarea și alegerea deputațiilor. Corifeii cei mari încă tot susțin principiul pasivității absolute, generația mai tinéřă a Românilor e aceea, carea se gatá de luptă. Au și format deja o comisie generală, care în zilele proxime își ține ședința în Sibiu și isprăvesce și candidarea. Presidentul comisiunii e dr. Cornel Diaconovich, secretarul general al „Albinei“. Propusul și scopul lor e a candida în fiesce care véc locuit de Români câte un bărbat român opozițional. Mulți sînt aderenți ai fracțiunii lui Ugron și pe baza programului acesteia și proclamă pe candidatul lor; alții din contră, și a nume partea cea mai mare, doresc, să pășéscă în acțiune comună cu partidul popular. Cei din urmă sînt Români mai moderați, cari de când cu

deklararea, ce a făcut-o Aiesandru Mocsonyi în Lugos, că „cultura română are să fie creștină și patriotică“, s'au apropiat tot mai tare de partidul popular. Tóte mișcările acestea de o cam datá se întimplă în taina cea mai mare. Cundécătorii lor s'au temut de aceea, că foile românesce aflánd despre lucru ar puté să le facă multe neplăceri. De aceea au amánat pe momentul cel mai de pe urmă și publicarea pășirii lor pe arenă.“

— Cine dá ansă la antisemitism? — Noi în repetite rânduri am arétat, că antisemitismul, existența căruia în patria noastră nu se pôte nega, îl provócă purtarea condamnabilă a multor Jidovi. Nu voim, să mai amincim manoperele atátor indiviđi, unde e vorbă de afaceri neguțătoresce, ci relevăm numai, că presa scrisă și condusă de Jidovi îndréptă cele mai murdare atacuri asupra instituțiilor bisericii creștine, așa numitele părți beletristice ale foilor propagă sensualismul și prin acesta imoralitatea. Goldstein Számi prin publicațiunile sale blasfeme a ajuns o celebritate, fără ca să-l tragă cineva la răspunderea cuvenită.

Încă nu am intrat în toiul alegerilor, și un tinéř surcel al poporului lui Israel a dat deja probe de bravură și curaj. Acest eróu este Epstein Benjamin, care Duminică a descărcat revolvérul asupra preotului catolic Ștefan Révész, după ce acesta înaintea alor mii de cetățeni și-a dezvoltat programul de candidat al partidului popular pentru mandatul de deputat dietal în Vaș. Poporul din Vaș era să sfășie pe gimnastul Epstein. Dară membrii mai de frunte ai partidului și gendarmeria l-au scăpat. Poporul din Vaș este preste măsură iritat asupra Jidovilor, și antisemitismul a mers așa de de parte, cât pe casele jidovesce au lipit placate cu inscripția „Jos cu Jidovii!“ Pôte, că pe Ep-

— vedem, zic, cum la Germani enciclopediile populare numite „Conversationslexikon“ ale lui Brockhaus, Pierer ori Meyer au ajuns la zeci de edițiuni. Dar mai mult, mai la fie care român cu carte de pe la oraș întâlnim, sînt sigur, una oii alta din enciclopediile acestea.

Cu bucurie sinceră trebuie deci să salutăm și apariția primului fascicul din „Enciclopedia română“. Să ne desbrăcăm de defestabila neîncredere, ce o avem în părțile noastre, și să grăbim a încuraja acest noi product al literaturii românesce.

Și datorința avem, să o facem acesta și ca Români și ca ómenii culti; căci e întâia lucrare de felul acesta făcută la noi și făcută în bune condițiuni, căci în șirul colaboratorilor ei întâlnim numele celor mai buni scriitori români. Și dacă am făcut un lucru cu minte atunc, când ne-am procurat enciclopediile redactate în limbă străină, și mai cu minte lucru vom face procurándu-ne enciclopedia românescă.

În lexicónele de conversație, ca de comun, Românilor și lucrurilor noastre naționale, li-se dá puțină importanță; istoria noastră și evenimentele marcante din ea sînt tractate sau fals sau de tot pe scurt și ușuratic. În „Enciclopedia românescă“ neajunsul acesta va fi a bună samă deláturat.

Cea mai bună dovadă despre acesta ne dá fasc. I., unde aflăm multe lucruri prețioase, cari ne îndreptătesc a spera și mai multe de la cele următoare.

De alt cum și chipul, cum acest fasc. I. se presintă, e vrednic de considerație.

Pe învélitóra colorată a broșurii sub titlul la stînga se înalță eolunna lui Traian

din Roma, lângă ea podul de preste Dunăre de la Cerna-Voda, în mijloc mánăstirea de Argeș și statua lui Mihai Viteazul, ér în marginea stîngă Ateneul din Bucuresci. Sub acestea stă în mijlocul unei coróne de laur Minerva, emblema Asociațiunii.

Broșura în fine e frumos tipărită și e de un format fórté potrivit (8° mare 6+88) pe două colóne. Cuprinsul cuvintele de la *A-Alcalina*. Are cea mai nouă mapă a Africei lucrată în renumitul stabiliment al lui Brockhaus din Lipsca, ilustrația Academiei din Bucuresci, 9 tipuri africane, 6 specii de ciuperci și bureți, pórtá cetății din Alba Iulia, catedrala rom. cat. tot de acolo și în sfârșit casa institutului „Albina“ din Sibiu.

Din articlii publicați în fasc. acesta relevăm „Aaron Petru Pavel“, „Abrud“, „Academia română“, „Aeneis“, „Africa“, „Alba Iulia“ etc.

O fóe betetristică a aflat a fi vrednic de criticat în fasciculul acesta, că el cuprinde și mulți articoli fără de importanță. Noi la acesta riscăm observarea, că: Mai bine prea mult, de cât prea puțin.

Ar fi de dorit și de recomandat, ca publicația acesta de un merit și însemnătate netăgăduită pentru noi Români să nu lipséscă de la nici un om cu carte, căci fie cine pôte să și-o procure solvind pe lună 1 fl. fără de alte spese. Preoților și învățătorilor noștri încă le va face prețioase serviții. Le-o recomandăm din inimă spre prenumerare.

Bibliografie.

A mai apărut din „Biblioteca pentru toți“: Nro 80—84. Nic. Filimon: *Ciocoii vechi*

și noi, unul din puținele romane originale românesce. Filimon a fost unul din cei mai buni scriitori. Mort la 1865, a fost martor unor timpuri de tristă aducere aminte în istoria țării românesce. Romanul apărut zilele acestea în colecția răspânditei „Bibliotecă pentru toți“ descrie chiar vremurile acelea. Pagubă, că la această nouă ediție nu s'a ținut samă de împrejurarea, că de la 1863, data primei ediții, ómenii au mai uitat din limbajul și din nomenclatura folosită pe atunc, și nu s'a adaus, dacă nu în note paginale, cel puțin să se fie pus la sfârșit un indice explicativ. Bétrănul Ion Ghica are în una din scrisorile sale către Aiesandri multe cuvinte bune despre autorul acestui roman.

Nro 85. Gh. Adamescu: *Din biografiile scriitorilor români*. Autorul acestor „biografii“ e cunoscut deja din publicația tot atât de bună „Elocuția română și străină“ (Nro 43. 44. 48. 49). Să sperăm, că broșura acesta publicată acum nu va fi ultima. Aci întâlnim biografiile alor 18 scriitori românesce începénd cu Miron Costin și continuánd cu Șincai, Lazar, Negruzzi, Muréșan, Bolintinean, Aiesandri și terminánd cu Odobescu. Broșura de 135 pagini va fi un folositor manual la istoria literaturii românesce.

Radu D. Rosetti: *Sincere* — poesii, un elegant volum de 88 pagini form. 8° cuprinde cele mai noué poesii ale tinéřului scriitor, cum și traduceri din Gautier, Coppée, Hugo și alții. Prețul 3 lei.

Observăm aci, că cele mai de fruntă bucăți din „Biblioteca pentru toți“ au apărut în câte un frumos volum legat, ca de pildă: *Creangă, Povestea vorbii, Dan, Ciocoii etc.*

stein, — pe cum observă și „Hazánk”, — îl vor declara de smintit, și incidentul îl vor termina ast fel auctoritățile. Poporul înse provocat nu uită ușor. El este de credința, că tinărul candidat de a fi de nebun a comis fapta sa condamnabilă însuflăt fiind de ură față de preoțime și de partidul popular, care ură au sădit-o în ei vorbele și scrierile bătârilor cu minte. Aceștia nutresc antisemitismul.

„Dreptatea” e grațioasă. În numărul său din 8 a c. răspunde la cele ce am scris noi în numărul trecut despre ținuta ei confesională. Ea e așa de grațioasă, cât recunoște, că Papa e „cap și bărbat venerabil și de mare erudițiune”.

Misticările faptelor istorice, pe cum și misticarea visei ultime a unei mulțimi mari de Italiani în Budapesta și a înfrățirii lor cu Magiarii, le vom lăsa, să trecă. Valeant, quantum valere possunt.

Aflăm înse a fi de lipsă, să reproducem fuchiarea răspunsului „Dreptății”. Etă o:

„Acestea le-am avut de observat la culezanta „Unirii” de a ne dascăli tot mereu și a ne prescrie, că ce să publicăm în foaia noastră și ce nu. Er de închiare declarăm, că nu vom mai reflecta la veleitățile confesionale ale domnilor de la „Unirea”, ci vom căuta, să ne facem și pe viitorii datornița de ziaristi imparțiali.

„În fine ne permitem și noi a face o observare dlor de la „Unirea”. Nu numai că nu e bine, ci este chiar crimă a umbla azi ziua la amezi cu lumina aprinsă după certe sau și numai după veleități confesionale între români. Vă rugăm dar, dlor de la „Unirea”, să aveți milă și îndurare de starea, sôrtea și viața poporului român din Ungaria și să abandonați pofta de a mai înmulți cu una desbinarea sau cërta nemotivată în sinul poporului român ori a jurnalisticii române.”

Acestea tôte sînt frumose. Frumos e până și propusul de a deprinde ignorare suverană față cu cele ce va mai scrie „Unirea” la adresa „Dreptății”. Va să zică, povestea struțului. Noi din contră declarăm, că nu-i vom trece „Dreptății” nimic cu vederea, ci vom înregistra ori ce lovitură bătârană, cu care „Dreptatea” va mai lovi și de aci în colo în biserica noastră.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Foile magiare scriu, că mai mulți preoți catolici au primit candidatura de deputați liberali guvernamentali. La cas de reușire aceștia vor părtini așa dară pe introducătorii legilor politice-bisericesci și vor paralisa pe cei ce pretind revisiunea unor legi, de cari s'au săturat până și Calvinii. Căci foaia calvinescă „Szabad Sajtó” scrie: „Efectul destrucțiv al legilor politice bisericesci devine tot mai simțit. Legea despre libertatea religioasă deschide o largă poartă ieșirii din biserică; ici cole se aude tânguirea, că poporul, ce îmbrăncesce sub sarcini, devine necredincios bisericii, neconfesionalitatea se lătesce. Perderea stolei la închiarea căsătoriei ar fi încă rēul cel mai mic, dară în multe casuri parechile nu mai doresc binecuvîntarea bisericească.”

Calvinii au ajutat tot de una pe liberali, mulțămita le este decepțiunea.

Ei se conving acum, că au lucrat în contra intereselor bisericii lor. Nu le restă, de cât să se pună pe lucru, să dirégă, ce au stricat.

Austria.

Este cunoscut, că la al IV-lea congres al catolicilor din Austria ținut în Salzburg guvernatorul țării a salutat pe membrii congresului în numele guvernului. Lucrul acesta nu a plăcut liberalilor jidoviți, pentru aceea au interelat pe ministrul-president Badeni, dacă cu scirea dînsului s'a întimplat acea salutare. Ministrul a răspuns, că numărul cel mare al congresiștilor și importanța obiectelor, cari s'au desbătut, au trebuit să atragă deplina atențiune a guvernului, cu a cărui invoire a fost salutat congresul. Guvernul înse nu se identifică cu tôte cele ce s'au zis și hotărit în congres. Pe cum se vede din răspuns, contele Badeni se sfesce de a trece înaintea liberalilor de catolic pronunțat, cu tôte acestea recunoște publice și oficios importanța congreselor catolice, ceea ce este un progres față cu timpul, când erau la putere așa numiții liberali.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În 5 a c. Monarchul a cetit înaintea membrilor ambelor corpuri legiuitoare discursul de tron, prin care dieta s'a declarat de disolvată. În discurs s'a făcut amintire despre serbările milenare, despre inaugurarea de la Pôrta de fer, unde lucrările le-a îndeplinit Ungaria. Cu mulțămită a amintit despre primirea cordială și strălucită, care a întimpinat-o în România atât din partea regelui, cât și din a poporațiunii. Raporturile internaționale cu tôte puterile sînt cele mai amicabile. Mai de parte a zis discursul, că dieta deschisă la 1892 s'a ocupat mai mult de regularea cestiunilor politice-bisericesci aducend legi de mare moment în privința acēsta. Apoi s'a amintit progresul făcut pe terenul administrativ, cultural, economic și finanțial. În fine ar mai fi restat, ca dieta să desbătă convențiunile vamale și comerciale cu țările austriace și cuota la suportarea speselor comune ale monarchiei. După ce s'a vădut înse, că timpul, ce mai restă până la espirarea acestei sesiuni, era prea scurt pentru pertractarea acelor cestiuni de mare importanță, la propunerea ministeriului declară de închisă dieta deschisă la 18 Februar 1892.

Foia oficiosă a statului a publicat Mercuri decretul regal, prin care noua dietă este convocată pe 23 Novembre a. c. Mai de parte comunică și scripta ministrului de interne, care fixază timpul alegerilor pe zilele din 28 Octobree până în 6 Novembre. Agitațiunile electorale s'au început în țara întregă. Foile magiare publică numele candidaților diferitelor partide politice.

Contele Iuliu Szápáry în o epistolă își lea rēmas bun de la alegătorii săi din Timișóra. Se vede, că fostul ministru-president voesce, să se retragă de pe arena politică. Br. Bánffy se bucură de asta, și pe cum se vorbesce, se va

arēta lui Szápáry recunoscătoriu mijlocindu-i postul onorific de president al casei magnaților.

Partidul național (apponyist) în manifestul său electoral zice, că între împrejurările de față cestiunile politice bisericesci nu le consideră de importante. Prin acēsta voesce numitul partid a delatura de la sine și umbra, că ar consimți în ceva cu partidul popular.

Contele Zichy Nándor spre a-și pute afirma mai cu succes principiile politice creștinesci e gata a renunța la votul său din casa magnaților primind candidatura de deputat al Kecskemétului.

Agrarii sub conducerea lui Károlyi Sándor încă au publicat un manifest electoral. Ei voesc reducerea dării de pămînt, micșorarea și eventual abrogarea dării suplimentare, pe cum și reducerea celor alalte contribuțiuni directe și indirecte, cari apasă poporul; în schimb urgitéză ridicarea dării de clasa a III-a și cea după capital, mai de parte propune contribuție pe milioanele, cari se întore așa ușor la bursă.

Socialiștii încă și-au pus candidați în mai multe cercuri electorale.

Franța.

În 6 a c. a sosit părechea imperială rusescă în Paris. Primirea făcută puternicului monarch a fost cât se pôte de strălucită. La acēsta primire presidentul republicii Felix Faure a desvoltat pompa și a luat poziția, ce se cuvine adevăraților monarchi.

În elementele democratice a provocat aversiune luxul desvoltat la primirea țarului. După ce Rusia se consideră de amică și aliată a Franței, de la sine se înțelege, că țarul a fost întimpinat cu bucurie și din partea poporațiunii. Raporturile politice dintre aceste două state prin înalta visită au să fie și mai intime.

Anglia.

Din incidentul petrecerii țarului în Anglia ambasadorul rusesc Staal a lucrat spre a schimba politica rusescă după dorințele Angliei. În cât îi va succede, viitorul va arēta.

Bărbatul de stat Sir William Harcourt în un discurs ținut în 6 a c. înaintea alegătorilor săi din Elwoale vorbind despre situația din Turcia a zis, că a fost o greșală a diplomaților anglezi de a apēra Turcia de influința rusescă, căci azi totuși influința Rusiei domnesce în Constantinopol. Harcourt pretinde, ca regimul să espună, ce scie despre stările din Turcia și să purcédă în conțelegere cu Rusia în tot, ce privesce cestiunea orientală. Primul paș pentru o acțiune amicală cu Rusia ar fi abrogarea convențiunii referitoare la Cipru. Dacă Rusia va merge mână în mână cu Anglia, sigur se va hotări curend asupra sortii imperiului otoman.

Armata din espediția dongolană înaintéză cu triumfuri spre Chartum, ceea ce destéptă invidie în Francezi, cari își ved periclitare interesele în colonii prin consolidarea Anglezilor în Egipt și prin progresele, ce le fac spre sud-ostul Africeii.

Rusia.

Din incidentul vizitei făcute de Monarhul Francisc Iosif regelui Carol presa rusescă scrie articoli binevoitori Austro-Ungariei. Aşa „Nowoje Wremja“ zice, că întâlnirea împăratului austriac cu regele României și cu al Sârbiei mai de mult ar fi provocat nedumeriri în Rusia, căci s'ar fi crezut a fi îndreptată în contra intereselor rusesci din Balcani. Acum, după ce Rusia ast fel a rezolvit cestiunea bulgară, cât nimeni nu o mai poate susținea, că ea voește a se amesteca în afacerile interne ale principatului, rola Rusiei în Constantinopol este în consonanță deplină cu a Austro-Ungariei. Interesele acesteia în Orient Rusia nu le atinge, și nimeni nu mai crede, că Austro-Ungaria ar voi, să folosească România și Sârbia ca instrumente în contra Rusiei. Tot cam asemenea scriu și „Nowosti“ și alte foi rusesci.

Corespondințe.

Selagiă 1 Sept. 1896.

(Continuare.)

Și acuma să venim la a doua întrebare, că ore care e scopul ziaristică cu ast fel de atacuri îndreptate une ori în contra instituțiilor, alte ori în contra Arhiepiscopilor și a altor persoane bisericesti?

Ori din care parte vom privi lucrul, dacă vom studia cestiunea chiar și prin ochilarii optimismului celui mai extrem și cu cea mai mare bunăvoință față de ziaristică: totuși cu inimă întristată trebuie să constatăm, că scopul nu e bun. De multe ori am auzit zicându-se, că din mijloace poți cunoaște scopul, și dacă ar avea cine va o țintă, un scop cât de bun, cât de salutar, ăr pentru ajungerea lui se va folosi de mijloace rele, ca să nu zic neonest, acel scop a încetat de a fi bun, căci nu sînt bune mijloacele. Acuma să zicem, că scopul atacurilor amintite ar fi înaintarea cauzei noastre naționale. Cine o va crede acesta? Cum, în ce direcție și în ce măsură va înainta cauza noastră prin aceea, că vom discalifica instituțiile bisericii gr.-cat., vom batjocori pe Arhiepiscopii și pe preoții espunând câte și mai câte despre ei? Cu cât va înainta cauza națională, că se vor publica — și încă în nisce terminii foarte vătămători, cum a dese ori am ctitit, — în unul ori altul din ziare păcatele, în nenumărate cazuri culesse din vînt, ale unui ori altui preot, pe cum se afirmă, comise în contra națiunii române? Dora se va emanda? Unde ai vădut lup îmblândit cu sbiciul? Înfricat cred, că da, dar îmblândit nu. Și ore ce folos avem noi de aceia, cari numai de frică sînt Români? Ore intru cât va înainta cauza națională? Au nu scim, că unii ca aceia numai diu gură sînt Români bun?

Ori dora să presupunem al doilea cas, că adecă cetitorii acelor atacuri vor trage consecințele și vor învăța, de ce să se abțină și cum să purcedă intru apărarea intereselor noastre naționale? Nu o putem concede nici acesta, căci foarte mulți dintre cetitori, când vîd rubrica „Corespondințe“, ori pun ziarul la o parte ori trec preste ea, pentru că din cele apărute zilnic deduc, că vor avea să cetescă înmormîntarea morală a cutărui va, în cele mai multe cazuri a unui nevinovat. De altă parte ce instrucțiuni să potă scote cetitorul din acele atacuri? Dora aceea,

că ziaristica noastră a apucat pe o cale rea, când espune biserica gr. cat., — carea în tot timpul a purtat falnică stégul românismului în fruntea națiunii române, — erupțiilor necualificabile ale unor inimi de mörte ai ei? Ce bine vor învăța deei cetitorii?

Căci, mă rog, inteligența română, carea în primul loc conduce cauza națională, numai din preoți constă ore, și prin urmare numai preoții și ică cole câte un învățator păcătuiesc în contra națiunii române? E drept, că majoritatea inteligenței noastre o formeză aceste două clase; dar ore advocați, medici, tehnici, ba și funcționarii de stat etc. români nu sînt ore, — mulțămită lui Dumnezeu, — în număr foarte considerabil? Au dora membrii acelor clase cu toții sînt apărători neînfricați și tot de una constanți ai românismului?

Nu însăși casuri, căci și Dvóstră ați vădut, cum abuzeză unii din ei de bunătața și nesciința bietului țeran român și-l despöie cu ușurință mai mare de bănișorii cu crâncene sudori câștigați, de cât un neromân, pentru că îi sciă limba și parte ieșii din popor, parte crescuți în mijlocul lui cunosc mai bine natura lui și mijlocele, prin cari să störcă de la el bani. Sînt casuri, când însăși legea trebuie să-l apere pe bietul țeran român față cu avocatul său român. Pe lângă aceea se mai îngrijesc, ca nu cum va preotul să-l potă instrua spre bine, și deșteptă în țeran neîncredere cătră părintele sufletesc al lui.

Sînt casuri, când câte un tiner după absolvarea drepturilor devine — cu ajutorul Românilor — funcționar de stat și atunci desbracă tôte, câte i-ar reaminti, că e Român; cu preoți venerabili și încărunțiți în lupta pentru binele poporului, cu învățatori și în dese cazuri cu înșiși țeranii nu voește a se înțelege de cât în limba ungerescă. Nu zic acestea în general despre o atare clasă, ci despre unii membri a ei. Ore despre unii ca aceștia pentru ce nu ieau noțită ziarile noastre? Au dora aceștia cad sub alte considerațiuni? Da, pentru că nu sînt preoți și anume preoți gr. cat., nu sînt bisericani.

Și acuma vedem și mai lămurit, care e scopul acelor atacuri, ce se intenționează prin erumperile atât de vehemente în contra a tot, ce aparține bisericii gr. cat. Voesc, ca poporul cetind acele să-si përdă tötă încrederea în capii bisericii și în părinții săi sufletesci, în preoți, ca așa poporul să se desbine de biserică și de preoți. Și sciți, ce zice Washington? „Religiunea de preoți și poporul de religiunea lui nu potă fi despöiat. Cine tinde la acesta, acela ori e hăbăuc ori e rëutacios, una din două la tot casul ori de o dată și una și alta.“

Și acum să trecem la a treia întrebare foarte momentösă, că adecă ce sînt și vor fi urmările atacurilor îndreptate în contra bisericii, a arhiepiscopilor și a preoților gr. cat.?

Înainte de tôte trebuie să limpedim o cestiune momentösă. Acastă cestiune, — cu care bine trebuie să ne tragem samă, dacă voim, să judecăm cât se potă de corect întrebarea de mai sus, — e, că ore publicul nostru matur e în gradul recerut pentru cetirea ziarelor ori ba? Un învățat a zis: „Nu crede în dată, nu crede unuia ori tuturor, nu crede tôte, ci comparéză cele auzite (ori cele cetite), scrutéză, cumpënesce, și așa să deducă adevărul.“ Ore publicul

român cetitor observă acest consiliu, capabil e, să cetescă cu judecată ziare, adecă judecând după anumite principii individuale ale sale, scie-și validita convingerea sa proprie, când cetesce, capabil e, să-si formeze o idee curată, nu numai să conglomerizeze cele desfășurate în ziar fără a se întări în convingerea sa proprie câștigată mai înainte sau fără a-si însuși o convingere nouă firmă? Îmi aduc aminte de o convorbire cu un domn, care în părțile locuinței sale trece de român cu inimă. Cestiunea desbătută a fost o propunere, în care se aderéză unei foi adevărat catolice față cu atacurile îndreptate de unele ziare în contra instituțiilor bisericesti, a arhiepiscopilor și a multor membri din clerul gr. cat., și acest domn între altele a zis, că acea propunere devenită decisiune e incorectă, pentru că, — risum teneatis! — e contrară decisiunilor conferințelor noastre naționale! Când auți de acestea, în ce sens o să judeci întrebarea despre maturitatea publicului? Eă inse nu fac din un cas deducțiune în general, dar putem afirma cu tötă hotărîrea, că mulți, foarte mulți sînt asemeni aceluia domn.

Acolo e desbaterea cestiunii noastre naționale, decursă acum sînt 1 1/2 an în senatul român. Căți au fost atunci, cari au glori ficat pe Sturdza, despre care au sciut, cum mai înainte ca ministru a espulsat Ardeleii din România! Și acum ca ministru-președinte? Și-a acățat de cuii principiile, enunțările de atunci, cari le făcuse ca opozițional. Acesta se numesce politica momentului, și să recunoscem, — fără a ne simți vătămăți, — că noi Români în majoritate covîșitoare chiar din cauza, că se află mulți „politici“ ca dl Sturdza, sîntem politici ai momentului. Nu-mi e scopul a mă atinge de persoane, dar totuși nu pot face, să nu amintesc pe Lucaciū, ieri preamărit și ridicat până la ceriū, ăr azi tras în noroi!

Dacă publicul nostru inteligent e matur și fără periclu moral potă ceti foi, atunci nu e nici o lipsă, să scrie ziaristica în tonul, de care se folosesc, căci vătămă simțul estetic al cetitorului, și urmarea va fi abandonarea respectivului ziar; ăr dacă nu e matur, cum nu e majoritatea, — atunci chemarea ziaristică devine în cea mai mare măsură momentösă, căci are să crească politicesce pe acel cetitor, ăr prin procedura observată până aci și în prezent va obține un rezultat păgubitoriu pentru națiune, căci va crece un corp al națiunii fără principii, fără convingere, espus fluctuațiunilor zilnice ale politicii momentului, cu un cuvînt: Români, — cum zic unii — „pururea oportuniști“.

A doua urmare e, că prin atare procedură se deschide cale largă calumniilor. Dacă cineva voește, ca un individ lui neplăcut să fie deonestat, nu face alta, de cât cërca ceva „smintela“ a aceluia și făcînd din un țintariū un armăsariū își satisface urei; ori dacă nu-l potă învinováți cu nimic, atunci inventéză, căci ziarul, — fără să cerceteze adevărul celor scrise, — numai decăt publică cu bucurie. Nu e așa, mă rog? Va rëspunde potă cineva la acesta, că ziarul atacător bucuros dă loc rectificării. Eă bine, să zicem, că acea fôe va fi atât de indulgentă (?). Dar ore onôrea o dată pëtată în public potă-se restitui în stadiul de mai înainte prin o întimpinare? Prepositul rom. cat. de Oradea Mare Dr. Nogáll spunea, că el ca prune a întrebat o dată pe malcă-sa, pentru ce nu-l

plac birfelile, prin cari este calumniat ori deonestat cineva? „Veți, băețele“, i-a răspuns măică-sa înțeleptă, „calumnierea este asemenea actului, când o corfă de pene le dai pradă vântului și voesci apoi, să le aduni erăși. Veți afla câte una ori două, dar toate nici când; așa și prin calumnie nimicesci o dată onoarea și bunul nume al ore cărui deapropo, și nu veți găsi penă, carea să potă restabili onoarea răpită.“ Așa a răspuns această mamă înțeleptă, și adevărul acesta, ori vrem, ori nu, trebuie să-l recunoștem toți, căci foarte adevărată este zicula: „Calumniare audacter, semper aliquid haeret.“

Îmi vin în minte alegerile municipale din țerna trecută. Câte atacuri, câte calumnii, câte batjocuri nu am mai putut ceti în unele ziare, ér apoi o serie de „întimpinări“. Cine a petrecut cu atențiune acele corespondințe și întimpinări, s'a putut convinge ușor, că noi Românii mai ales ca indiviđi privați pe lângă cei esterni mai avem și inimi interni. Am cetit între alte multe corespondințe și una, carea mai tare mi-a atras atențiunea, fiind că cunosc bine persoanele atacate, dis-cualificate, — altmintrea bărbați foarte onești și buni Români, — și cercând cauza am dat de lucruri, cari dacă s'ar fi dat publicității, nu ar fi făcut onore nici corespondentului, nici informatorului aceluia, carele a fost însuși candidatul, o persoană fără cel mai mic merit național ori bisericesc, condus numai de ambițiunea predominării și ridicat, — la aparință, — numai din cauza unor legături, neales din cauza neaptitudinii perfecte. Cine ar avé poftă, să răspundă la o atare corespondință? Cei ce cunosc împrejurările, — și de accia mulți sînt, — numai desprețnesc pe informator ca pe un calumniator, ér cei necunoscători, — excepțiunea va fi foarte mică, — nici nu vor ceti întimpinarea.

Așa stă lucrul, când ziarul, în care se face atacul, dă loc rectificării. Dar ore toate ziarele noastre române și tot de una și față de toți sînt așa grațioase (?) și indulgente (?)?

A treia urmare a direcțiunii espuse e mai periculoasă, pentru că se referesce la popor, se manifestă la țeranul român.

Ziarele noastre adevărat, ca și poporul să aibă la mână o foie, ca și bietul țeran după munca lui cea grea și zilnică să aibă în zilele de repaus ceva distracțiune spirituală, să fie orientat despre „mersul lumii“, aș pus la cale numerii săptămânali, de Duminecă, anume redactați pentru popor, în stil popular, cu aplicare la indigințele spirituale și pentru conceptul țeranului. Această întreprindere în sine e bună, și ducă e condusă bine, atunci e foarte salutară. Dar să luăm numai în mână acei numerii destinați pentru popor, să-i frunzărăm cu atențiune, și ce vom afla? Aceea, ce vedem în ziarele pentru inteligință, foarte adese ori articli, în cari se atacă în mod brusc instituțiunile bisericii noastre gr. cat., Arhieriei și preoțiimea noastră gr. cat. Ce urmări vor avé acestea? Ce va resulta din ast fel de atacuri, mai ales că poporul e confirmat în cele cetite de unii din inteligința mirănă? Dóră ceva bun? Care să fie acela? Aș fi curios, și eu mine toți accia, cari se interesază de binele poporului, să vedem binele acela.

Țeranul, intru adevăr nematur, cetind atacurile zilnice îndreptate în contra bisericii gr. cat., în contra Arhieriei și a preoților gr. cat., cu încetul se va cuprinde de recelă,

inima lui bună se va învenina, el va începe, să dubiteze despre adevărul învățăturilor, cari le-a auzit de la părinții săi, mai apoi în școlă și în urmă esplicate prin preot în biserică. Mai târziu își va perde încrederea în preotul său zicend: „Pentru ce să ascult eu de preot, când foia îl declară de trădător de neam?“ Nu va cerceta biserica, inima îi va fi cuprinsă de recelă față de tot, ce se referesce la cele spirituale, și în sfârșit?... Esemplu tragic ne este Franța, unde în urma sczierilor unui Bayle, Rousseau, Diderot, D'Alembert, Voltaire etc. a prins rădăcinii în poporul de la țară ateismul, căruia apoi i-a dat espresiune în mod drastic pe timpul revoluțiunii, rupend frinele binefăcătoare ale religiunii. Ér azi? Unde dominază anarchismul în așa măsură, ca chiar în Franța? Și dóră nu veți afirma, că religiozitatea e cauza acestui anarchism, ori că el și-ar avé cauza în „împrejurări“ (?), și dóră nu veți nega, că ateismul e cauza adevărată a acestui rău? Și ceea-ce se întâmplă cu un popor, nu se întâmplă ore asemenea și cu cel alalt? Nu tot acele-și sînt ore urmările ireligiozității la toate popoarele? Să frunzărăm paginile istoriei némului omenesc, și vom vedé nenumărate casuri întristătoare, cari ne dovedesc în destul cele afirmate mai sus.

În adunarea generală de deunăzi a Asociațiunii Transilvane dl A. Mocsonyi, ca și cum anume ar fi voit, să atragă atențiunea Românilor adunați la împrejurarea aceasta, a z:s: „Sentimentele religioase și naționale ale poporului român sînt prin mii și mii de fire vii și delicate atât de strîns conțesute și concrescute, în cât ele fără vătămarea lor nici să ar pute despărți unele de altele.“ Ore cei atinși înțeles-au gravitatea acestei enunțațiuni? Și ce zice poetul?

„Mai credincios, mai creștinesc

Din némurile toate

Ca némul nostru plugăresc

Un altul nu sepote.“ (Radulescu Niger).

Și va!, de o mie de ori va! aceluia, care tinde la nimicirea acestei religiozități! „Va! celuia, prin care vine smintela în lume! Mai bine ar fi lui, de s'ar lega o pētră de móră de grumazii lui, și să se arunce în mare, de cât să smintescă pe unul dintre acești mai mici“ (Luc. 17, 1—2).

Voesc, să răpescă de la popor, ceea ce îi este lui mai scump, isvorul tuturor bucuriilor, al mângăierilor lui în suferințe, taria lui între loviturile desc și amare ale sorții! „Numai Biserica are legi pentru indigințele omenimii, mângăieri în toate durerile, învățături în toate schimbările sorții,“ zice marele bărbat de stat francez Thiers. Religiunea a fost în tot timpul și este și azi cel mai scump tesaur al poporului nostru, acesta i-a fost și-i este farul conducător în întunecimea acestei lumi vițioasă, altariu în sanctuariul vieții familiare. Tote sentimentele lui bune și frumoase, toate gândirile și idealurile lui mărețe, taria sufletescă de a suporta cu paciință și abnegațiune suferințele zilnice și amărăciunile vieții sale, toate îndemmurile de a-și împlini cu sfințenie datorințele față cu sine, cu némul său și cu patria sa: toate, toate aceste au isvorit din religiozitatea lui și s'au concentrat în iubirea religiunii. Pentru ce totuși intenționați, să răpiți de la el acest tesaur? Pentru ce voiți, ca el să devină pradă inimiilor lui? Nu știți, că religiozitatea este baza și fundamentul tuturor nisuințelor sublime și nobile, religiozitatea este baza sub-

sistinței unui popor, și dacă se va clătina, dacă va dispăre această basă, acest fundament, acel popor nu mai trăesce, și și dacă nu dispăre cu totul la moment, dară totuși numai vegeteză, și acesteii vieți pline de chinuri îi va pune sfârșit tragic în curend o sgduitură internă ori esternă? Căci acesta a fost sörtea popoarelor despoiate de religiozitate: acesta va fi și sörtea poporului român, dacă nu ne vom îngriji de timpuriu de remedii în primul loc noi, membrii clerului gr. cat.

(Va urma.)

Nr. 27/896.

Convocare.

Pe baza §. 13 din statute avem onore a invita pe toți membrii, spriginitorii și binevoitorii Reuniunii Femeilor rom. gr. cat. din Blaș la adunarea generală de toamnă, ce se va ține Duminecă în 25 Octobrie n. a. c. la 3 ore d. a. în sala de desemn a gimnasiului din loc.

Programa:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raportul general al comitetului Reuniunii.
3. Statorirea bugetului pe anul 1897.
4. Rațiunile fundațiunilor Ana Vlassa n. Poruș și Leontina F. Negruș.
5. Esmiterea alor trei comisuni: a) pentru censurarea raportului general, b) pentru esaminarea bugetului și a rațiunilor celor două fundațiuni, c) pentru înscriere de membri noi.
6. Raportele celor trei comisuni.
7. Eventuale propunerii.
8. Alegerea Comitului Reuniunii pe un nou period de trei ani.
9. Închiderea adunării generale.

Dat din ședința comitetului Reuniunii Femeilor rom. gr. cat. din Blaș ținută în 8 Octobrie a. c.

Rosa Muntean
presidentă.

Ioan Fodor
secretar.

Noutăți.

Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit în 5 a c. s'a întors de la Budapesta la reședință.

Scaunul episcopesc de Lugos. „Hircarnok“ este informat din loc competent, că scaunele episcopesci de Rosnavia, Cinci-Bisericii și Lugos se vor umplé pe la sfârșitul anului acestuia. Umplerea lor întârzie din cauza, că guvernul încă n'a putut afla candidat pentru scaunul de Lugos.

Dl Dr Alesandru Pop, medicul nostru arhidiececan, după un morb mai îndelungat și-a redobîndit sănătatea și și-a reînceput praesa. Îi dorim deplină putere spre a griji cu zelul cunoscut și de sănătatea noastră.

Oficiul postal din Blaș de Lunî în 12 a c. încolo va fi în casele capitulare cele noue de lângă residența mitropolitană. Sîntem recereați a încunoscința despre lucrul acesta pe On. cetitori ai foilor noastre.

Candidați de ai partidului popular până acum sînt proclamați în 46 cercuri electorale.

Alegere la universitate. La alegerea de president al societății universitare „Egyetemi kör“ din Budapesta de doi ani pe lângă toate apucăturile Jidovilor au fost aleși tineri creștini. În anul acesta corteșirile saii întimplat în stil mai mare. Alegerea în șt an s'a terminat Marți érá cu învingerea partidei creștinesci reușind candidatul ei Herczegh Béla.

Os-Budavár, acest loc de petrecere, unde se permit producțiunii imorale și blasfeme, va să se perpetueze în Budapesta. Spre acest scop, — pe cum cetim în „M. All.“, — s'a cerut de la magistrat, să i-se permită a-și continua încă trei ani reprezentațiunile scandalose.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecesci.

(Continuare.)

3. *Prânzul sacrificial.* Forțe caracteristice e pentru singuraticile feluri ale jertfelor sângeroase din L. V. aceea, că ore întrégă materia jertfei se ardea, și nimeni nu se împărția din mâncarea sacrificială schimbată, trecută în proprietatea lui Dumnezeu, ori apoi că ore Dumnezeu primia pe ore cine la masa sa, și dacă da, atunci că ore admitea la masa sa numai pe ministrii altariului ori dóră și pe cel ce aducea jertfa.

De prânz sacrificial, de fruct al jertfei sevârșite are să se privească nu numai prânzul de la jertfele de pace, ci și împărțirea preoților în cărnurile jertfelor pentru păcat și pentru delict, pe cum și mâncarea peptului și umărului din partea preoților și căsenilor lor din jertfele de pace. Ceea ce mâncau preoții din jertfe, aceea era a lui Dumnezeu, era mâncare sfințită, clarificată. Ei mâncând din sfânta mâncare sacrificială se înfățișau ca comesenii și concăsenii ai lui Dumnezeu, care-i nutria ca pe ministrii săi. Ei sevârșind funcțiunile sacrificiale erau ministrii altariului și de aceea și trăiau de pe altariu; ca preoți, ca reprezentanții ai preasfintului Dumnezeu față cu poporul cel păcătos ei erau sfinți și ca atari mâncau mâncarea dumnezească cea sfințită prin focul sacrificial chiar și în casurile acelea, în cari cei ce aduceau jertfa, erau de tot eschiși de la gustarea mâncării sacrificiale cu scopul abstenenței și întru aducerea aminte, că satisfacția prestată de ei e imperfectă. Fiind persoane oficiose mâncau deci preoții din mâncarea sacrificială ca remunerare pentru funcția lor preoțescă, și întru atâta și mâncarea acésta a lor era un fruct al jertfei, simbria, ce le-o da Dumnezeu pentru actul mijlocitoriu, care-l sevârșiau ei. Preoții aducând jertfe, mai ales de cele pentru păcat, purtau ca mijlocitori ore cum păcatele poporului, pentru care avea jertfa să satisfacă (III Moisi 10, 17: „Pentru ce nu ați mâncat jertfa cea pentru păcat în loc sfânt, că sfintele sfinților sânt? Acésta v'a dat-o vouă, să o mâncați, ca să ridicați păcatul adunării și să vă rugați pentru ei înaintea Domnului“), și drept răsplată pentru acésta mâncau ei din mâncarea sacrificială.

Pe când preoții în tóte jertfele a fară de arderile de tot primiau fructul sacrificial pentru funcția lor mijlocitoare în forma unui prânz sacrificial, pe atuncia celui ce aducea jertfa, i-se concedea un atare fruct numai în jertfele de pace. Numai la soiul acesta de jertfă putea jertfitoriul însuși să guste din sfânta mâncare sacrificială, să ședă la masa Domnului. El în tóte cele alalte jertfe era oprit de la gustarea asta și chiar prin acésta se înfățișa ca unul, care nici de cum nu a ajuns la ținta, la care se simia prin aducerea jertfei, adecă la împăcarea cu Dumnezeu și la comunicarea lui. Chiar prin acésta deci, că Israilitul numai într'un singur soi de jertfe ajungea în chip simbolic la scopul propriu a tótă jertfirea, la amicitia lui Dumnezeu și la dreptul de a fi comesan al lui, chiar prin acésta i-se aducea Israilitului a minte, că cultul lui cel dumnezeesc e defectuos, nu are puterea de a satisface întru adevăr și de aceea are lipsă de perfecționare. Pentru ca înse să nu i-se pară, că acest scop propriu a tótă jertfirea nici de cum și nici o dată nu se va ajunge, totuși i-se concedea participarea la prânzul sacrificial într'un singur soi de jertfe, a nume în jertfele acelea, cari deja și în virtutea motivului lor avea caracterul cel mai prietinesc, și pentru cari motivul cel mai de aproape nu-l oferia nici păcatul actual (ca în jertfele pentru păcat și pentru vină), nici păcatul habitual (ca în arderile de tot), cari din contră avea de motivul cel mai de aproape lauda și glorificarea lui Dumnezeu celui ce s'a manifestat ori avea să se manifesteze jertfitoriului ca un părinte bun. De altmintea chiar și în jertfele acestea de pace premergeau junghiarca animalului și stropirea sângelui lui și se deprindea mai întâiu renunțare prin arderea unei părți a jertfei și prin cedarea peptului și umărului pe sama preoților, și numai după aceea urma prânzul sacrificial al celui ce aducea jertfa. Așa dară chiar și jertfele acestea avea esențialminte și mai pe sns de tóte scopul de a satisface.

Despre jertfele nesângeroase.

Pentru a determina însemnarea jertfelor nesângeroase ale L. V. însăși s. Scriptură nu ne oferă nici o sprigionă. Din cauza acésta a și urmat apoi o varietate foarte bătătoare la

ochi în aprețierea jertfelor nesângeroase. Ss. Părinți și teologii din evul de mijloc se îndestulau cu esplicări ocazionale alegorice-tropologice fără de a face nici măcar încercarea unei atari aprețiri a acestor jertfe, care să se potrivească în întregul cultul dumnezeesc sacrificial rinduit în L. V. Abia în timpul mai nou s'a făcut încercări de acestea de a da jertfelor nesângeroase esplicări, cari să corăspundă raportului, în care se află ele față cu întreg organismul cultului sacrificial al L. V. Dintre esplicările acestea următorea pare a fi cea mai plausibilă:

Omul după căderea sa de o parte e consciu despre aceea, că el în raportul său față cu Dumnezeu a devenit vrednic de mórte, ér de altă parte simțesce zilnic, ba chiar în fiesce care órá, că el a ajuns într'un raport greșit și față cu lumea esternă, că acésta, mai ales întru cât ea se gustă din partea omului și pe calea acésta ajunge în raportul cel mai nemijlocit cu viața omului, forțe a dese ori îl îndemna pe om la rele, și că omul cu atâta se face mai tare rob al lumii esterne și se înstrăinează mai tare de Dumnezeu, cu cât deprinde mai mult gustarea naturii. Recunoscându-o acésta el trebuie să privească de datorința religioasă a sa, ca să nu guste natura în chip necondiționat așa, pe cum trupul lui poftesce gustarea acésta, ci să deprindă o renunțare bine ordonată în gustarea acésta. El mai de parte trebuie să vadă limpede, că renunțarea acésta, fiind că e o sirguință faptică spre Dumnezeu, lui Dumnezeu îi este bineplăcută; dór Dumnezeu într'insa vede o dovadă a dorinței omului de a se împreuna cu el, o dovadă a ascultării și iubirii lui, ér acestea lui Dumnezeu trebuie să-i fie bineplăcute. Ce va fi deci mai conform firii de cât aceea, că omul, când va să manifeste în fapte, în chip cât se pôte de intensiv, raportul său religios față cu Dumnezeu, să-i îmblândescă mânia provocată prin păcat, să i-se arete recunoscătoriu ori să cerșescă ore ce de la el, în tóte casurile acestea deprinde renunțare la creaturi, abstenență de la obiecte de gustare înaintea feței lui Dumnezeu și în referire nemijlocită la Dumnezeu?

Jertfa nesângeroasă deci în tocmăi ca la jertfele sângeroase arderea avea mai de aproape caracterul unei renunțări, și în renunțarea asta se cuprindea prețul real al ei. Acelea jertfe nesângeroase, cari se adaugeau la cele sângeroase, avea să lărgescă abstenența și (în jertfele de pace) prânzul sacrificial, să estindă aceste două momente și la obiectele de gustare cele mai de frunte din sfera vegetalelor. Érá jertfele nesângeroase cele neatîrnătoare se deosebiau de cele sângeroase mai ales prin aceea, că într'insele nu premergea darea simbolică a vieții, fiind că în aducerea lor jertfitoriul avea înaintea ochilor în rîndul cel dintăiu nu vrednicia sa de mórte înaintea lui Dumnezeu, ci raportul său greșit față cu creatura neratională. De aci se pôte conchide, că aducerea jertfelor nesângeroase neatîrnătoare avea de comun prilejuri mai prietinesci de cât cele mai multe din jertfele cele sângeroase, și că jertfele nesângeroase neatîrnătoare se aduceau mai ales cu scopul simplei mulțămite ori cereri, une oria înse și cu scopul de a satisface pentru păcate isvorite din slăbiciune. De altmintea nici jertfelor nesângeroase nu le lipsia nici o dată caracterul satisfacției, abstenența jertfitoriului sta adecă în legătură cu stările provocate prin păcat și la omul petat cu păcate avea tot de una caracterul satisfacției, chiar și când seopul de frunte al jertfirii nu era satisfacția, ci mulțămite ori cererea. Destul de limpede se exprimă acésta la III Moisi 5, 11, unde se rînduesce „a zecea parte a unui ifi de făină curată pentru păcat“. Dar de unde ar fi avut jertfa acésta virtutea sa de a satisface pentru păcat, dacă nu din renunțarea pocăită la materia aceea vegetală a jertfei?

Nu suferă îndoelă, că jertfele nesângeroase erau nisce renunțări sacrificiale, cari nu puteau să-și ajungă scopul și de aceea avea să se repetescă; ele în tocmăi ca arderea jertfelor sângeroase erau deci o apelare la o renunțare viitoare, care avea să fie în stare a satisface în chip definitiv și perfect pentru păcatul propărinților nostri isvorit din poftă neordinată și pentru tóte păcatele de aceeași origine, cari le-au sevârșit și le sevârșesc pogoritorii lor, a restabili raportul cuvenit al ómenilor față cu Dumnezeu și pacea lor cu creatura esternă și a clarifica céstă din urmă și a o face de tot nestricăcioasă omului. Așa dară nu numai jertfele cele sângeroase, ci și cele nesângeroase și-au aflat împlinirea în renunțarea lui Christos, cele dintăiu în renunțarea la viață prin mórte sângeroasă, érá cele din urmă în cele alalte renunțări, cari le-a deprins Christos în zilele trupului său și cu deosebire în patimile sale. Însemnarea tipică a

jertfelor nesângeroase consta înse în aceea, că ele aveau să prefigureze sfânta Eucharistie. Dôr deja la Malachie 1, 11 a prevestit Dumnezeu zicând: „Că d: la răsăritul sôrelui până la apus în tot locul se aduce mie jertfă curată (evr. mincha = jertfă nesângeroasă), că mare e numele meu întru nêmurî.“ Și anume jert-

fele nesângeroase, cari se adaugeau la cele sângeroase, aveau să prevestescă identitatea numerică a jertfei eucharistice cu jertfa de pe cruce, érá cele neatîrnătoare aveau să prefigureze simplaminte jertfa cea nesângeroasă a L. N.

(Va urma.)

Ben Hur

său

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Cetitoriul întrebările acestea le va reduce la conversarea, ce o avuse İuda cu Messala. Mama, carea cu iubirea sa-pururea tréză era cu băgare de samă la multe lucruri, pe cari un străin le-ar fi trecut cu vederea, — la nexul, în care erau evenimentele singuraticke, la chipul, în care se rostiseră întrebările, și sigur și la tonul și sunetul glasului, — ajunse la aceea-și concludie. Ea se ridică și răspunse întocmai așa de pe scurt și precis, pe cum întrebăse el:

„Eü vöd! Eü vöd! Messala în pruncia sa prin atingerea continuă cu voi s'a făcut apröpe İudeü. De ar fi rămas aci, el acum pöte că ar fi prozelit; întru atâta atîrnăm noi cu toții de la înrîurîțele din a fară, cari însoțesc viața noastră. Dar anii, pe cari l-a petrecut în Roma, aü fost prea mult pentru el; nu më mir de schimbarea lui; dar,“ și glasul i-se moia, „față cu tine el totuși ar fi putut să fie mai cruțătoriu. E dură, crudelă firea aceea, carea deja în tinerețe pöte să-și uite de persoanele și lucrurile acelea, a căroră fusese iubirea ei cea dintâiu.“

Mâna ei se aședă cu gingășie pe fruntea lui İuda, și degetele ei netedău măgulind përul lui, până ce privirea ei cerca pe ceriü stelele cele mai depărtate. Ambiția ei națională consuna cu a lui; ea nu era numai un resunet al acestei ambiții, ci ambiția această era o parte a ei. Ea trebuia să-i răspundă, dar pentru totă lumea nu l-ar fi dat un răspuns neîndestulătoriu, căci dacă ar fi conces, că sfera lui de activitate e mărginită, ar fi putut, să paralizese elasticitatea geniului lui pentru viața întregă. Ea trémura la gândul, că nu va fi capabilă de a-i da atare răspuns.

„Ceea ce dorești, să scii, İudo al meu, aceea nu se ține de o femeie, să ți-o spună. Dă-mi răgaz de cumpênire până diminéță, și voiü, să rog pe înțeleptul Simeon —“

„Nu më trimite la învățătoriu,“ zise İuda scurt.

„Voiü, să-l rog, să ostenescă până la noi.“

„Nu așa! Eü nu dorece numai instrucție. Pe când el acesta ar puté, să mi-o dea mai bine de cât tine, mamă scumpă! tu poți, să-mi prești un serviciu mai bun, de cum ar puté el, să-mi prestea, — tu poți, să-mi inspirezi hotărîrea, ceea ce am puté, să numim sufletul sufletului bărbatului.“

Ea aruncă o privire repede spre ceriü. Încă nu găsisse priceperea deplină pentru întrebările lui.

„Până când pretindem dreptate față cu noi, ar fi lucru neînțelept a o denega altora. A nega vitejia inamicului învins ar însemna a nu prețui de ajuns învingerea proprie. Și dacă inamicul e destul de puternic, cât să ne țină încurecați, ori încă și mai mult, cât să ne învingă,“ — aci se

opri, — „atunci stima pentru noi înși-ne ne demandă, să cercăm mai bine o altă esplană a nefericirii noastre, de cât să recunoșcem inamicului însușiri de acelea, a căror preț să fie inferior prețului însușirilor noastre.“

Îndreptând cuvintele acestea mai mult cătră sine însă-și de cât cătră fiul său, continuă apoi:

„Nu despera fiul meu! Messala este de origine de frunte. Familia lui a fost glorioasă în multe generațiuni. Messalesciü deja pe timpul republicii romane, — de când, nu-ți pot spune, — erau renumiți, — unii ca militari, alții ca bărbați de stat. Adevărat, că-ți pot numi numai un singur consul cu acest nume; dar familia era de senatori, și patronatul ei tot de una era cercat, de ore ce ea deja din vechime se înșira între familiile cele mai bogate ale țerii. Și totuși, fiul meu, de cum va prietinuî tău se va fi mândrit astăzi față cu tine cu strămoșii tăi, tu l-ai fi putut rușina înșirând pe străbunii tăi. De cum va se va fi provocat la vécurile, prin cari se pöte urmări genealogia lui, ori la fapte, dignitate și bogăție, — atari alusiuni de altmintrea, a fară dacă le pretind prilejuri mari, sînt semne de ale unui spirit puținel, — de cum va le-a amintit, pentru ca să dovedescă superioritatea sa, tu fără témă l-ai fi putut provoca la o asemănare amênunțită a genealogiilor vöstre.“

După puțină gândire zise mama mai de parte:

„Astăzi e o părere förte lăpită aceea, că vechimea înaltă e o dovadă a nobleței nêmurilor și familiilor. Un Roman, care ar voi, să se mândrască în acest punct cu superioritatea sa față cu un fiü al lui İsrail, tot de una s'ar da învins, dacă lucrul ar ajunge la considerarea acestei dovedii. Întemeierea Romei e începutul, până la care ar puté, să mérgă îndêrëpt. Nici chiar Romanii cei mai de frunte nu pot să-și reducă originea sa preste acest timp. Numai puțini și-au dat silință în privința această, și-ți spun, că dintr'înșii nici unul nu-și pöte dovedi dreptul vechimii fără numai pe temeiul unor tradiții păstrate cu graiul viu. Messala încă n'ar puté, să o facă. Și noi? Noi ore nu putem mai mult?“

Dacă ar fi fost ceva mai luminos, İuda ar fi putut vedé espresia falei, care trecu în clipa această preste trăsăturile ei la cuvintele acestea.

„Să presupunem, că Romanul ne-ar provoca la o asemănare a genealogiilor! Eü l-ași înfrunța fără de a mă clătina, fără de a mă trufi.“

Glasul ei trémura. I-se deșteptă o amintire dulce.

„Tatăl tău, İudo al meu, deja de mult s'a adunat la părinții tăi. Dar îmi aduc aminte, în tocmăi ca și cum ar fi fost astăzi, de ziua, în care el și eü ne suiam veseli cu mulți prietini în templu pentru a te jertfi Domnului. Jêrtfirăm porumbi, și eü spusel preotului numele tău, și el îl însemnă în ființa mea de față: „İuda fiul lui İtamar din casa Hur.“ Numele s'a inferit apoi într'o

carte, care cuprinde tabulele genealogice ale poporului lui İsrail.

„Nu-ți scii spune, când s'a început obiceiul acestor inferiri. Noi scim, că el e mai vechiü de ieșirea din Egipt. De la Hillel am auzit, că deja Avraam a început acest registru genealogic însemnând numele său și al fiilor săi, când promisiile Domnului i-au osebit dintre toate cele alalte popöré și i-au făcut poporul cel mai înalt și mai de frunte, poporul cel ales între popöréle pămîntului. Tot acela-și înțeles l-a avut și legătura lui Dumnezeu cu İacob. „Se vor binecuvînta întru semînța ta toate nêmurile pămîntului,“ așa a zis ângerul în locul İehovah-İireh. „Pămîntul, în care tu dormi pe dînsul, ți-el voiü da și semînței tale,“ așa a zis Domnul cătră İacob, când acesta fu drumul cătră Haran adurmise în Vetil. Mai apoi bărbații cei înțelepți aü purtat grije de o împărțire dréptă a pămîntului promisiunii, și pentru ca să se pötă scii, cari sînt cei ce s'au împărțășit în ziua împărțirii, s'a început cartea nêmurilor. Dar nu numai spre acest scop. Promisia unei binecuvîntări a pămîntului întreg întru patriarcul se referia la viitorul cel mai depărtat. Un singur nume se aducea în legătură cu binecuvîntarea, — împărțășitoriu ei putea să fie și cel mai de rînd din nêmul cel ales, căci înainte Domnului Dumnezeu nostru nu este deosebire de dignitate și bogăție. De aceea, pentru ca omenimii, carea avea să mărturisescă despre această, să i-se dea o închipuire limpede despre urmarea genealogică, și pentru ca de glorie să aibă parte aceea, căroră li-se cade, de aceea s'a recerut, ca registru să se deducă cu conscientiositate și fidelitate necondiționată. Și ore făcutu-s'a asta?“

Eventaiul se juca în sus și în jos, până când İuda repeți cu nerăbdare întrebarea „Dedusu-s'a registru cu conscientiositate și fidelitate necondiționată?“

„Hillel zice, că s'a făcut, și nimeni din câți aü trăit, n'a cunoscut acest lucru așa de bine ca el. Poporul nostru une oria în unele privințe a nebăgat în samă legea, înse în privința asta nici o dată nu s'a abătut. Venerabilul nostru învățătoriu a studiat însu-și registrele genealogice; trei sînt periödele, — de la promisiü până la inaugurarea templului, de aci până la prinsörea vavilonenă, și de aci până în timpul de față. Numai o dată s'au întrerupt registrele și anume la sfârșitul periödei a doua; dară când poporul s'a întors din lungul exil, Seruvavel a privit de datorința cea dintâiu de recunoștință față cu Domnu, să restaureze cârțile cele sfinte, și așa érá ne-a dat puțința de a deduce mai de parte genealogiile poporului jidovesc în urmare neîntreruptă două mii de ani. Și acum —“

Ea se opri, ca și cum ar voi, să dea ascultătoriuului său răgaz, să măsure bine periödele amintite în espunerea această.

„Și acum,“ continuă apoi, „poți să judeci însu-ți, ce rămâne îngânfării romane cu nobilimea ei cea îmbogățită, carea pöte reprivi numai preste câte va vécuri. Pe te-

meiul acestei dovedii inviolabile fiul lui Israil, cari păziau turmele sale colo pe vechiul Re-phaim, sînt mai fruntași de cât Marcii cel mai de frunte.“

„Și eă, mamă, cine sînt eă pe temeiu acestor cărți?“

„Ceea ce am zi până acum, fiul meu, a fost numai întroducerea la răspunsul, ce-l voiă da la întrebarea ta. Dacă Messala ar fi aci, el ar puté să zică, pe cum aă zis și alții, că urma acurată a genealogiei tale s'a perdut când cu cuprinderea Ierusalimului prin Vaviloneni, când cu nimicirea templului și a tuturor vistierilor lui. Dar tu te poți provoca la fapta cea evlavioasă a lui Seru-vavel și poți răspunde, că ori ce auctoritate a genealogiilor romane s'a sfârșit cu cucerirea Romei prin poporele barbare, cari aă năvălit de cătră apus, și cu tăbăriră lor de o jumătate de an pe locul pustiit al Romei. Dedus-a guvernul roman registre genealogice? Și de cum va a făcut-o, unde erau ele în zilele acelea înfricoșate? Nu, nu! Adevăr cuprind numai cărțile noastre; și dacă le urmăm înderept până la prinsore, înderept până la edificarea templului celui dintăiu, înderept până la ieșirea din Egipt, ne căștigăm convingerea absolută, că tu te tragi în linie dreptă de la Hur, de la soțul lui Isus al lui Navi. Póte, să fie origine mai nobilă? Dacă vei, să mergi mai de parte, atunci prinde în mână cartea legii și deschide-o la numărul lui Israil, la capitulu despre cele șapte zeci și două némuri, cari aă purces din Adam, și în ele vei afla pe adevăratul străbun al casei tale.“

În chilia de pe coperiș se făcu acum câtă va vreme liniște.

„Îți mulțamesc, mamă!“ zise apoi Iuda punându-și amîndouă mînile în ale mamei sale. „Îți mulțamesc din inimă. Am făcut bine, că nu am cerut sfat de la venerabilul învățatoriu. El nu mi-ar fi putut da deslușire mai bună, de cum mi-ai dat tu. Dar e óre de ajuns singură vechimea unei familii pentru a o face cu adevărat fruntașă?“

„O, tu îți uiți, tu îți uiți, că privilegiul nostru nu se întemeiază numai pe timp. Precelînța noastră cea mai glorioasă e alegerea Domnului.“

„Tu grăesci despre popor, ér eă, mamă, eă grăese despre neam, — despre némul nostru. Ce aă sevărșit străbunii mei în anii, cari aă urmat după patriarcul Avraam? Ce fel de fapte mari îi înalță pe ei preste cei alalți din poporul nostru?“

Mama întărzia cu răspunsul, — o cuprinsă gândul, că ea până acum s'a înșelat cu privire la adevărata cauză a neliniștii lui, gândul, că silința lui de a-și căștiga deslușire nu se întemeiază pe sentimentul iubirii de sine celei vătămăte, pe cum cređuse ea.

Tinerețele sînt numai găocea văpsită, în care crescînd neîncetat trăesece spiritul de bărbat, acel lucru minunat, care în învălișul său, — într'unul mai eurînd, în altul mai târziu, — se silesce a ajunge clipéla, în care să prorumpă, să iese la ivélă. Ea trēmura presupunînd, că pentru Iuda a sosit clipéla aceea; asemenea pruncului nou născut, care plângînd își întinde după umbră mînutele sale nedepriuse, se va lăsa și spiritul lui a fi abătut de orbire și a se chinui umblînd după un viitoriu fără de esență.

Acea, cătră cari un tinér se îndreptă cu întrebarea: „Cine sînt eă? Și ce să se facă din mine?“ aceea ar trebui, să-și cumpenescă tot de una bine răspunsul. Ori care cuvînt, care i-se răspunde întrebătorului, póte să se adeverească pentru viața viitoare a întrebătorului de ceea ce e apăsarea cu degetul, ce o face artistul în lutul, pe care-l modeléză.

„Simțesc, Iudo al meu,“ zise ea lovindu-l în fața cu mîna, carea el chiar o măgulise, „simțesc, că tóte cele ce am zis, se îndreptă mai mult în contra unui vrășmaș adevărat de cât în contra unuia închipuit. De cum va Messala e acest inimic, atunci nu mă lăsa, să mă lupt împotriva lui în întunerec. Spune-mi tóte, cele ce ți-a zis el.“

(Va urma.)

Bibliografie.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél,
fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de Dr. Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se póte procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaș** (Balázsfalva).

Tot la tipografia seminarială se află de vîndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Preaveneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui

op. Fără de cartea acesta nici un preot nu póte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'a schimbat tóte raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesc, din care să lipsescă această carte, în care se află tóte cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Posta Redacțiunii. Dnul D. Br. in Ar. Catalogul de 1300 fl. ori n'a ajuns la noi ori ni-s'a perdut printre scrisori. Te rog, mai trimite-ni-l încă o dată. Cu privire la necrolog te facem atent la usul nostru de a nu publica fără numai casurile de mórte ale preoților, pe cum și ale acelor laici, cari prin viața sa aă meritat, ca cetitorii nostri să fie avisați despre mórtea lor. Mai mult nu concedé angustimea spațiului foil.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nro 4850—1896.

(40) 1—2

Escriere de concurs.

Pentru un stipendiú de 17 fl. v. a. din fundațiunea Preaonoratului paroch și protopop *Demetriú Cutean* se escrie prin această concurs până în 31 Octobré 1896.

La acest stipendiú pot concurge studenți gr. cat. de la ori ce școlă, și elevé gr. cat. de la vre o școlă de fetițe.

Preferință aă în linia primă fiú și fiicele preotului Ioan Ghișoiú din Vizocna, în linia a doua consăngenii fundatorului de ori unde, în linia a treia studenții născuți în Ciufud ori Săcădate, și numai în lipsa acestora pot concurge și alți tineri gr. cat. din Archidieceasă.

Cererile să fie ajustate cu carte de de botez, testimoniú scolastic de pe 1895/6, testimoniú de frecuentare, testimoniú medical, și eventual și cu testimoniú de consăngenitate.

Blaș din ședința consistorială ținută în 22 Septembre 1896.

Victor

Archiepiscop și Metropolit.

Magazin de lemne de lucru și de foc.

Subscrisul am onóre a aduce la cunoștința On. Public din loc și jur, că érá mi-am restabilit magazinul meu de lemne bine asortat la casa-mi proprie, și servesc pe lângă prețurile cele mai moderate materialul cel mai bun.

Têmplărie.

Primește tot felul de lucrări de mésar pentru edificii, pe cum și strane de biserică și mobilieruri de școli, despre cari la cerere servesc cu preliminar.

Entreprise de pompe funebre.

La casuri de mórte recomand aședămintul meu de înmormintare bogat asortat, în care tóte obiectele, atât cele mai de rînd, cât și cele mai fine se pot căpéta cu prețurile cele mai ieftine. — Sicriuri de metal, ce se închid hermetice, din primele fabrici. — Sicriuri de brad și stejar din lucrătórea-mi proprie.

Pe lângă referențe bune se acórdă plătirii în rate.

Rugând On. Public pentru spriginul binevoitor semnez

Blaș (Balázsfalva) 1896.

cu distinsă stimă

Ștefan Oltean

têmplar.

(29) 7—10